

**ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЗВІТ
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА
БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ ІМ. ДНІПРОВОЇ ЧАЙКИ»
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ПРО РОБОТУ В 2019 РОЦІ**

Колектив бібліотеки імені Дніпрової Чайки напружено працював у 2019 році над реалізацією проєктів, спрямованих на національно-патріотичне виховання читачів-дітей, формування у них любові до рідного краю; підтримку дитячого читання та дитячої творчості; розвитку і розширення партнерської взаємодії в інтересах дитини, зокрема у суспільно значущій сфері професійного орієнтування підлітків на побудову кар'єри у рідному краї.

Успіхи бібліотеки у цій роботі засвідчені перемогою у Всеукраїнському огляді-конкурсі обласних бібліотек для дітей 2019 року. Організаторами конкурсу – а це Міністерство культури України, Українська асоціація працівників бібліотек для дітей, Центр неперервної культурно-мистецької освіти Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва і Національна бібліотека України для дітей – відзначені «креативний підхід колективу бібліотеки до презентації нових творчих ідей, ефективна реалізація бібліотекою імені Дніпрової Чайки інноваційних програм і експериментальних проєктів, застосування нових моделей і методів в організації співпраці і веденні соціального діалогу».

На відзначення **95-річчя з дня створення** нашої бібліотеки – першої на Херсонщині й однієї з найстаріших в Україні спеціалізованих бібліотек для дітей протягом I кварталу 2019 року було організовано низку святкових заходів – для користувачів і друзів бібліотеки. Офіційне відзначення знаменної річниці відбулося в неофіційному форматі **Instagram-шоу «#Бібліотеці95!»** 5 березня 2019 року в актовій залі Херсонської академії неперервної освіти. Бібліотеку з 95-м днем народження тепло вітали читачі різних поколінь, колеги, друзі, письменники, офіційні особи. Ведучі вітально-концертної програми Instagram-шоу разом з дитячими творчими колективами нагадали учасникам свята найяскравіші події в історії бібліотеки. Шоу супроводжували облаштовані бібліотекарями фотозона та «відеовітальня» у стилі Insta, де кожен бажаючий зміг записати відеопривітання бібліотеці, її колективу та юним читачам, інсталяції та ігрові програми для усіх запрошених гостей свята.

З нагоди визначної дати в історії бібліотеки на веб-сайті бібліотеки було створено сторінку, на якій опубліковані вітання від читачів, письменників, колег, друзів і партнерів бібліотеки: <http://www.library.kherson.ua/lw/library-95/>.

Безперечно резонансна подія в діяльності бібліотеки 2019 року – підсумковий захід **міжрегіонального інноваційного проєкту «ПрофіКемп»**, проведений бібліотекою ім. Дніпрової Чайки разом з партнерами 11-12 червня у м.Скадовську, за участю кураторів проєкту на всеукраїнському рівні - Державної служби зайнятості та Національної бібліотеки України для дітей - та представників організаторів із партнерських регіонів: Львівської, Закарпатські та Рівненської областей.

Міжрегіональному передував обласний фінал «Профікемпу», за участі 11 команд із міст і районів, який бібліотека підготувала і провела у співпраці з

партнерами в м. Нова Каховка 11 квітня, під гаслом «Живи і працюй на Херсонщині!»

Протягом року бібліотека забезпечила результативну участь своїх користувачів та читачів дитячих бібліотек області у **всеукраїнських конкурсах дитячої літературної творчості** – «Діти еднають Україну», «Море талантів», «Творчі канікули», а також у VI відкритому літературному конкурсі творів у жанрі фантастики та фентезі «ФантФест», співорганізатором якого є бібліотека. Про вагомий внесок у цей здобуток працівників бібліотеки свідчить той факт, що 5 із 6 творів дітей з Херсонської області, включених до збірки конкурсу «Творчі канікули 2019», – це роботи вихованців літературної студії «Контур», що працює в бібліотеці імені Дніпрової Чайки. 7 «контурівців» - і серед 49 авторів збірки творів переможців VIII Всеукраїнського конкурсу дитячої і літературної творчості «Море талантів», що проводиться в рамках Міжнародного Корнійчуковського фестивалю дитячої літератури.

Масштабністю залучення цільової групи дітей – учнів 6-7 класів – вирізнялись також організовані бібліотекою місцеві та обласний етапи **всеукраїнських конкурсів дитячого читання** «Книгоманія» і «Лідер читання», що проводились у 2019 році за підтримки Міністерства культури України.

Серед найбільш значущих заходів обласного масштабу, організатором та співорганізатором яких виступив колектив бібліотеки ім. Дніпрової Чайки:

- IV обласний фестиваль виконавської майстерності **«Поетичний камертон Ліни Костенко: патріотичні лейтмотиви»**. Бібліотека виконувала функції співкоординатора Фестивалю в цілому та його Гала-концерту, проведеного за участі спеціальних гостей – вокального дуету заслужених артисток України Лесі та Галі Тельнюк, а також безпосередньо провела II етап Фестивалю в категоріях «автори» та «художники». Родзинкою Фестивалю 2019 року стала також участь у «відкритому мікрофоні» Євгена Нищука – народного артиста України і міністра культури України, який разом з херсонськими школярками прочитав поезію Ліни Костенко «Крила» (відеозапис: <https://youtu.be/s9TI8Mnn-Do>);

- V обласний конкурс на кращий правовий захід **«Правові орієнтири»**. У конкурсі 2018-2019 рр. Головним територіальним управлінням юстиції у Херсонській області вперше було запроваджено головний приз конкурсу, а володарем Гран-прі конкурсу стала Олександра Польська, завідувачка Нижньосірогозької районної бібліотеки для дітей КЗ «Нижньосірогозька районна бібліотека»;

- обласний фестиваль бібліотечних волонтерських бригад **«KsVolonterFest-2019»** - як підсумковий захід другого сезону реалізації довгострокової акції на підтримку дитячого читання «Мрій! Читай! Досягай!» (2017-2022);

- XI щорічна обласна бібліотечна акція **«Відкритий урок читання»**, за участі відомих особистостей рідного краю і сучасних українських письменників. Цьогоріч у програмі Відкритого уроку читання бібліотеки імені Дніпрової Чайки відбулися: читацький X-фактор «В епіцентрі подій – книга» з Ганною Лісовою, директоркою книготорговельної мережі «Учбова книга», співзасновницею і організаторкою Південного фестивалю книги і читання «Книжковий Миколай»;

«Віршовані смаколики» з Анатолієм Марущаком, поетом і прозаїком, заслуженим журналістом України; «Читацька історія успіху» із Юрієм Рожковим, підприємцем, громадським діячем, депутатом обласної ради; «Шалене читання» з Ніною Людко, лайф-коучем і громадською діячкою; «Фантастичне ток-шоу» з Анатолієм Шкаріним, письменником-фантастом; «Зіркові історії» від Нуну Арутюнової, педагога-історика; мотиваційний сніданок «Все буде добре!» з Юлією Чернієнко, письменницею, лауреаткою Міжнародної літературної премії «Гранослов»; лайф-хак «Library Word Check(ing)» від волонтерок Корпусу Миру Nina Jackson та Whitney Cravens та ін.;

- IV обласний інтелектуальний турнір «**Ігри патріотів Херсонщини**», фінальні змагання і церемонія нагородження переможців якого відбулися 20 листопада, у Всесвітній день дитини й напередодні Дня гідності та свободи.

I тур змагання за звання кращого знавця рідного краю відбувався із квітня до вересня поточного року в публічних бібліотеках, у тому числі спеціалізованих для дітей, в бібліотеках закладів загальної середньої освіти закладів сіл, селищ, міст, об'єднаних територіальних громад Херсонщини. При цьому змагання учасників – учнів 4-9 класів – відбувалися з використанням ігрових карт нашого краю, розроблених фахівцями обласної бібліотеки для дітей за різною тематикою: для учнів 4-5 класів - «У пошуках знайомих незнайомих (тваринний світ Херсонщини)», «Зелене диво Херсонщини (рослинний світ рідного краю)»; для учнів 6-7 класів – «Херсонські ерудит-мандри (пам'ятники та пам'ятні місця, топоніміка краю)», «Лицарі Таврійського краю (козацька доба в історії Херсонщини)»; для учнів 8-9 класів – «Літературний круїз (письменники Херсонщини)», «Етнічний калейдоскоп Херсонщини», «Мистецька палітра Херсонщини». Переможці змагань першого кола взяли участь у наступному II турі, де виборювали право представляти свій район, своє місто, ОТГ в обласному турі. Фіналісти турніру продемонстрували також свої знання з історії нашого краю козацької доби під час гри, яку бібліотекарі провели для них з використанням карти-ігрового поля гранд-формату. Організатори турніру під час святкового дійства нагородили переможців у трьох вікових категоріях дипломами та книжковими подарунками. Нагороди отримали і бібліотеки, читачі яких посіли I місце в турнірі – подяки і сертифікати на книжковий подарунок для фондів своїх бібліотек; подяками відзначені бібліотеки, що виявили найбільшу активність у розгортанні змагань. (Відеорепортаж телеканалу «Суспільне: Херсон» - <https://youtu.be/9VfGMyABuOg>).

Бібліотека організувала також фінальні заходи та нагородження переможців загальноміських творчих змагань, проведених у партнерстві з управлінням освіти Херсонської міської ради:

- конкурсу фан-буків «**Читання планшетної ери**» (II етап загальноміського конкурсу на підтримку дитячого читання «Читацькі перегони» – серед читачів середнього шкільного віку (09.04.2019);

- конкурсу на кращий творчий проєкт, присвячений сімейним цінностям «**Один раз на все життя**», зніційованого відділом з питань сім'ї Херсонської єпархії УПЦ (17.05.2019).

Колектив бібліотеки ім. Дніпрової Чайки виступив у ролі організатора низки заходів IV Південного фестивалю книги і читання «**Книжковий**

Миколай», зокрема автограф-сесій та зустрічей з письменниками, що пишуть для дітей: 1865 учасників взяли участь у 47 зустрічах з українськими письменниками - учасниками Фестивалю: Олександром Дерманським, Мариною Павленко, Валентиною Захабурою, Олександром Есауловим, Тарасом Микітчаком, Оксенією Бурлакою, Юлією Чернієнко. Безпосередньо в ТРЦ «Фабрика» (головній локації фестивалю) колективом бібліотеки було організоване святкове дійство «Святий Миколай, до нас завітай», що включало нагородження переможців обласного етапу конкурсу «Творчі канікули - 2019», а також краєзнавчу гру у гранд-форматі «Літературний круїз Херсонщиною». В організації цього масштабного триденного марафону бібліотека імені Дніпрової Чайки співпрацювала з 18 закладами загальної середньої освіти міста Херсона, а також Школою гуманітарної праці та Херсонським училищем культури, публічними і спеціалізованими бібліотеками для дітей області – координаторами участі літературно обдарованих читачів у конкурсі «Творчі канікули» на місцях.

Розгорнуті програми заходів були запропоновані користувачам бібліотеки у рамках щорічних Всеукраїнського тижня дитячого читання (програма-постер у додатку), Днів Європи в Україні, Програми літніх читань «Канікули з книгою», програми «Осінні канікули-2019», Всеукраїнського тижня права, до Дня Святого Миколая та циклу новорічно-різдвяних свят.

Традиційно насиченим у звітному році було клубне життя закладу. щонеділі відбуваються зустрічі клубів за інтересами: театру-студії «Чеширський кіт» і студії творчого самовираження «Мій світ», літературної студії «Контур», читацького клубу «БібліоК@фе», клубних об'єднань для наймолодших - «Пізнайко» та «Читай-компанія мандрує», клубу кодування «CodeClub.Ks», медіаклубу для активістів шкільного самоврядування «NaVi», мовних English Club, English Speaking Club (за участі волонтерів Корпусу Миру) і клубу «Вивчаємо німецьку разом».

У 2019 році продовжувала діяти недільна «Батьківська школа», заняття якої відвідують, як правило, мами і тата, бабусі та дідусі, які супроводжують дітей молодшого віку до бібліотеки. Найбільш популярні теми батьківського «всеобучу» звітного року: «Книга та казка – для батьків підказка», «Здорова родина: лабораторія свідомих батьків», «Що? Як? Коли? Рецепти родинного читання від бібліотекаря», «Тайм-менеджмент для креативних батьків. Поради експерта», «Комп'ютерні ігри. Кейс-практикум для батьків», «Мотивування дітей на успіх, або 12 книжок про людей, які змінили світ», «Мультифільми, що вирішують проблеми» та ін.

Як обласний методичний центр для бібліотек, що обслуговують дітей, ХОБД ім. Дніпрової Чайки організувала участь групи бібліотекарів Херсонської області (на конкурсних засадах) у X Міжрегіональному ярмарку інноваційних ідей «БібліоКре@тив-2019», що відбувся в Запорізькій області за участі Національної бібліотеки України для дітей, обласних, районних та міських бібліотек для дітей, бібліотек галузі освіти із 10 областей України.

Фахівці бібліотеки були запрошені до співавторства у створенні посібника «Практична медіаграмотність для бібліотек»¹. Гра-імітація «Вибори до

---

¹ Практична медіаграмотність для бібліотек / Власюк О.В, Потапова В.І., Срібна І. ; за ред. Волошенюк О. В., Іванова В.Ф. — Київ : АУП, ЦВП, 2019. — 61 с.

парламенту Фентезі» авторства Ірини Срібної, завідувачки відділу Інтернет-послуг бібліотеки імені Дніпрової Чайки, включена до цього посібника, була презентована колегам – представникам бібліотек для дітей та бібліотек РПО з різних регіонів України – за програмою Першої літньої школи медіаосвіти та медіаграмотності для бібліотекарів (с. Жобрин Рівненської обл., 26-29 серпня 2019 р.), організованої Академією української преси, за підтримки Українського медійного проєкту «Інтерньюз Нетворк». Члени команди учасників Літньої школи із числа фахівців бібліотеки ім. Дніпрової Чайки мали на цьому професійному заході подвійний статус – і як курсанти, що вдосконалюють свою професійну майстерність, і як тренери, що провели один із практичних модулів навчання – саме гру-імітацію за власною авторською розробкою.

Значні зусилля спрямовувалися на організацію системи підвищення кваліфікації бібліотечних працівників, впровадження інноваційних методик та технологій бібліотечного обслуговування дітей. Протягом 2019 року бібліотека організувала і провела низку професійних заходів, спрямованих на підвищення кваліфікації фахівців, що працюють з дітьми, серед них:

- науково-методичну конференцію педагогічних і бібліотечних працівників «Школа і бібліотека: інтеграція медіаосвітніх практик» (за участі фахівців та експертів із Києва, Миколаєва)

- обласні семінари та вебінари за темами: «Тиждень дитячого читання 2019» (07.02.2019); «Актуальні виклики для шкільної бібліотеки: завдання, методики, інновації» (07.05.2019); «Організація обслуговування сучасної дитини-читача: інтеграція, інновації, інтерактивність» (фахові студії для працівників публічних бібліотек ОТГ, 15.05.2019); «бібліотека закладу освіти – простір інформаційно-освітніх можливостей» (24-25.10.2019); фокус-семінар «Дитина+Книга=Успіх» (29.10.2019);

- професійні програми в рамках обласних заходів – «ПроЧитання дітям» (03.06.2019), «Виклики 2020: працюємо разом» (20.11.2019);

- фокус-семінар та міська естафета успіху «Бібліотека НУШ – простір для освітніх можливостей кожного учня» (02.10.2019 та 07.11.2019) – на підтримку проведення у області Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек; семінар-практикум «Бібліотека для покоління «візуалів», або Сучасний бібліотечний інформаційний простір» (05.12.2019);

Протягом року провідними фахівцями бібліотеки ім. Дніпрової Чайки за планом підвищення кваліфікації бібліотечних працівників, що обслуговують дітей, було проведено 5 тренінгів за програмами «Школа каталогізатора (до впровадження УДК)», 6 занять за курсом «Школа медіаграмотності».

Протягом року бібліотекою було проведено також 32 комплексних інформаційних заходи, адресованих педагогічним працівникам – керівникам дитячого читання та організаторам виховної роботи у школах області, серія тренінгів та майстер-клас із проведення інформаційного квесту для учасників Всеукраїнської літньої школи «Освітні ініціативи – 2019». Бібліотека виступила співорганізатором Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції «Етнопедагогіка М.Г.Стельмаховича в сучасному освітньому вимірі» (26-27.03.2019). Нові проєкти бібліотеки ім. Дніпрової Чайки – медіа-ігри, квести, тренінги з медіаграмотності та академічної доброчесності – були презентовані

заступникам директорів закладів загальної середньої освіти міста на спеціальній виїзній сесії, що відбулася в бібліотеці 6 грудні 2019 р.

Бібліотека ім. Дніпрової Чайки надавала методичну та організаційну підтримку усім спеціалізованим бібліотекам для дітей Херсонської області щодо участі у проєкті «Куточок ЄС на книжковій полиці», реалізованого в 2019 році з ініціативи та за підтримки Представництва Європейського Союзу в Україні.

Значну увагу колектив бібліотеки приділяє роботі з дітьми із області, значно розширилась географія співпраці з навчальними закладами, які організують групові відвідання бібліотеки своїми учнями. Протягом 2019 року були організовані пізнавальні та розважальні програми для груп дітей, що приїздили до бібліотеки із Бериславського, Білозерського, В.-Лепетиського, В.-Олександрівського, В.-Рогачицького, Генічеського, Голопристанського, Каланчацького, Каховського, Н.-Воронцовського, Олешківського, Скадовського, Чаплинського районів.

Розширювалась присутність бібліотеки у соціальних мережах – Facebook, Instagram; продовжувалась робота з блогами окремих програм, клубів, структурних підрозділів, колективними веб-платформами окремих акцій та проєктів (як от: веб-сайт Всеукраїнського конкурсу «Лідер читання», міжрегіональний блог «ПрофіКемп», обласний блог «Бібліотечні волонтери Херсонщини»). Відбувся ребрендинг усього комплексу веб-представництв бібліотечного центру «Вікно в Америку для майбутніх лідерів» та активізувалась його присутність у соцмережах.

Відзначення у 2019 році 95-річчя бібліотеки було успішно використано як привід для розгортання промоційної кампанії, інформування громадськості про діяльність та сучасні послуги книгозбірні, а також залучення додаткових ресурсів для покращання матеріально-технічної бази – заклад отримав у подарунок телевізор з великим розміром екрану (як дисплей для групової роботи в Інтернет-центрі), моноблок (використовується як робоче місце для дітей-учасників літературної студії «Контур»), а також – у подарунок від друзів бібліотеки та членів Бібліотечної ради – фільтрувальну установку для очищення питної води.

Результативною була і грантова діяльність бібліотеки у 2019 році. Бібліотека виграла грант на реалізацію проєкту «Літня школа свідомого громадянства» (2,7 тис. доларів США, в рамках реалізації «Медійної програми в Україні» (програма USAID та Internews), а також міні-грант програми IREX (2,5 тис. доларів США), завдяки якому було організовано навчальну програму для учнів херсонських шкіл з основ медіаграмотності, а також проведено названу вище науково-методичну конференцію і тренінгову програму для бібліотечних працівників області.

Разом з тим, на завершення звітнього року бібліотека має ряд невирішених проблем, в основному пов'язаних з недостатнім плановим фінансуванням її діяльності: недостатня оновлюваність бібліотечного фонду, в умовах низького рівня книгозабезпеченості користувачів; зростає технічна зношеність парку комп'ютерної техніки, яка забезпечує виконання основних технологічних операцій – придбання у рамках грантових проєктів та отримання в дарунок поодиноких ПЕОМ чи ноутбуків не забезпечує комплексного вирішення проблеми. Знову не були виконані, з причини відсутності відповідного

фінансування, капітальні ремонтні роботи в книгосховищі бібліотеки, - нагально необхідні і включені до заходів обласної «Програми розвитку культури і духовності». Разом з тим, в межах планового бюджетного фінансування, були проведені ремонтні роботи у двох робочих приміщеннях на III поверсі бібліотеки, включно із заходами енергозбереження.

Над подоланням означених проблем, підвищенням рівня бібліотечно-інформаційних та сервісних послуг, комфортності роботи юних користувачів у бібліотеці заклад працюватиме в 2020 році і в подальшому.

У звітному році скоротилась мережа спеціалізованих бібліотек для дітей області: фактично на 2 одиниці.

Припинено діяльність Бериславської районної бібліотеки для дітей внаслідок затвердження Положення про районну централізовану бібліотечну систему у новій редакції, згідно з яким спеціалізовану бібліотеку для дітей вилучено зі структури цієї ЦБС (рішення 36-ї сесії Бериславської районної ради VII скликання Херсонської області від 28.11.2019 р. № 478). Бібліотечно-інформаційне обслуговування дітей здійснюється Бериславською районною бібліотекою на загальних підставах (без виокремлення будь-якого спеціалізованого структурного підрозділу з обслуговування дітей); бібліотечний фонд ліквідованої дитячої бібліотеки залишився в єдиному фонді ЦБС.

Протягом 2019 року не працювала Каховська районна бібліотека для дітей (у складі КУ «Каховська районна об'єднана бібліотека для дітей ім.Братана»). Відповідно до рішення XXXIII сесії Каховської районної ради VII скликання від 28.02.2019 р. № 662 юридичну особу КУ припинено «в результаті реорганізації шляхом приєднання до комунальної установи Каховський районний будинок культури ім.Фрунзе» (п.1 вказаного рішення). 03.01.2020 року документи для припинення юридичної особи надано для державної реєстрації, що означає остаточну ліквідацію районних бібліотек; ухвали щодо подальшого використання (передачі, перерозподілу тощо) фондів ліквідованих бібліотек, у т.ч. і спеціалізованої бібліотеки для дітей в зазначеному рішенні відсутні. Бібліотечно-інформаційне обслуговування дітей у м. Каховка в 2019 році здійснювала Каховська міська універсальна бібліотека – зокрема й у частині співпраці з обласною бібліотекою для дітей щодо організації участі дітей – мешканців міста Каховка – у всеукраїнських і обласних конкурсних і фестивальних проектах.

В ситуації, коли з формуванням у області об'єднаних територіальних громад майже половина із них не матиме в своєму використанні спеціалізованих бібліотек для дітей, а наявні – перебувають під загрозою ліквідації, обласна бібліотека для дітей ставить за мету своєї організаційно-методичної діяльності формування системи взаємодії з бібліотеками ОТГ, які могли б стати в перспективі опорними з питань роботи з користувачами-дітьми, а також зміцнення співпраці з бібліотеками закладів загальної середньої освіти області щодо організації та стимулювання дитячого читання.